

SERRA

David Bowie, el bell androgin
Montse Gispert-Saüch

Meditació abans de l'1-0
Francesc-Marc Álvaro

Isabel-Clara Simó,
escriure a cavall de l'onada
Xènia Bussé

La corrupció ve de lluny
Josep M. Cadena

Marc Ribas. El xef de TV3
Sandra Comas

Panorama de narrativa catalana
Borja Bagunyà

694

Tria personal

per Xulio Ricardo Trigo

Jordi Lara

Mística conilla

Edicions de 1984, Barcelona, 2016.

Hi ha veus que reclamen la literatura com a font de coneixement i/o de gaudi, però també podríem parlar de la literatura com a revelació. En realitat, a la literatura, al cinema —una altra de les vessants d'aquest excel·lent escriptor que és Jordi Lara—, allò que més ens interessa és això últim. La revelació, és a dir, les paraules, les imatges, com a primer impuls d'un esclat, aquell que envaïx les fibres més sensibles i fa que les endorfines s'expandixin en totes direccions.

I és que vida i ficció mai no s'haurien d'excloure entre elles. La vida ens proporciona experiències amb

les quals podem jugar a bastament, la ficció ens assenyalava les revelacions com a eina transformadora, com a plataforma per propulsar els somnis. Molts d'aquells llibres que ens agraden tenen a veure amb aquesta comunió entre vida i ficció, mostren retalls d'existència amb els quals no sols ens podem identificar, sinó que també són nostres. Com a constructors finals del relat, aquesta part revelada de les històries que llegim —o que veiem— ens instal·la al cor mateix del llenguatge artístic, on no sols tot és possible, també tot esdevé desitjable.

La vida i la ficció van de la mà en aquest nou llibre d'en Jordi Lara. *Mística conilla* és un recull de relats en els quals batega l'assaig; també una biografia de les que no oblidem els aspectes onírics de la realitat. És una novel·la per la naturalesa íntima de la seva estructura, però, tanmateix, assistim a la confecció d'un enorme poema en prosa que celebra i, sobretot, ens celebra, lectors i lectores àvids de revelacions. Partint de petites anècdotes, l'autor transmet intensitat. Com en aquella meravella de Carl Theodor Dreyer, *Ordet*, la veritat s'hi torna calidoscòpica i tan sols hi podem accedir si ens és permès d'entrar despulats al temple.

A partir de la seva lectura podem dir què és allò que necessita un personatge per transmetre versemblança. Si aprofundim una mica més ens adonarem que hi ha parts del nostre passat irrenunciables, per molt

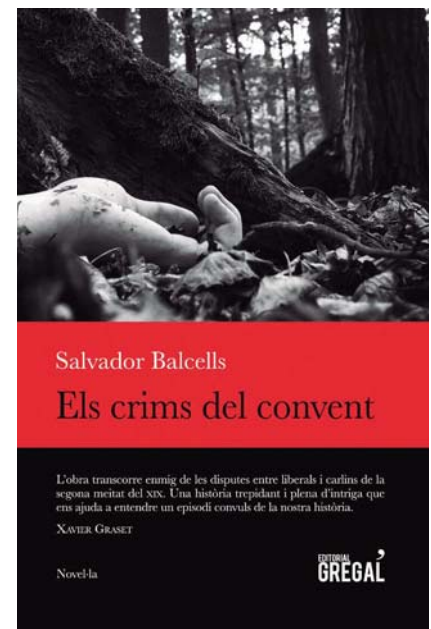
que des d'esferes alienes a la nostra se'ns hagi intentat convèncer que tan sols paga la pena el nou mentre tingui una data de caducitat propera. La resta és silenci.

Mística conilla, doncs, és també un crit per trencar la monotonia de la perfecció d'un sol ús. Teniu, tenim, com a lectors, una recerca de la riquesa del món, com en Miguel Torga, en Marguerite Yourcenar, en Andrei Tarkovski. Ho deixarem passar?

Salvador Balcells

Els crims del convent

Gregal, Maçanet de la Selva, 2017.

Els crims del convent m'ha semblat una novel·la clàssica i moderna

ahora. El plantejament que Balcells fa de la novel·la segueix la línia dels clàssics del gènere: hi ha una sèrie de morts i hi ha una investigació. També hi ha un investigador, en aquest cas molt ben secundat, que no respon exactament a l'oficialitat. És un investigador una mica forçat per les circumstàncies que ha d'anar decidint a poc a poc si ha tingut sort amb la que li ha caigut a sobre, o no.

La novel·la també té una particularitat que, personalment, m'agrada molt. La trama transcorre en una comunitat petita, on tothom es coneix, on tothom pot dir al protagonista en un moment donat que són amics de tota la vida.

Podem aprofundir més en aquest concepte de novel·la clàssica. Balcells dota els seus personatges d'un context familiar, històric i moral —en tota l'accepció del terme— molt profund, fruit sens dubte d'un bon treball al voltant dels personatges. La novel·la passa el 1869, entre la Segona i la Tercera Guerra Carlina, en plena reacció a la Revolució Liberal del 1868. L'autor no ho tenia fàcil. No pel fet d'integrar la trama dels crims en una època concreta —n'hi ha exemples a bastament—, sinó per fer viure al lector aquesta aventura que relata com si fos un més dels qui a la novel·la es preocupen pels esdeveniments polítics i socials.

Per què em sembla una novel·la moderna? En primer lloc perquè en Salvador ha sabut conduir amb mà experta una investigació dins del que pot ser una novel·la històrica, amb totes les connotacions que el deuen haver perseguit en els seus somnis. És innegable, doncs, que l'autor fa servir molts recursos d'aquest tipus de novel·la i que se'n surt amb nota.

També tenim un protagonista excepcional i molt difícil de traçar. En Pere Rosich és un home del seu temps, però aconsegueix connectar amb els lectors actuals per les seves

ganes de fer les coses bé, per arribar fins a les últimes conseqüències, fins i tot deixant de costat la seva família.

Els crims del convent ens mostra un autor fet que persegueix noves fites. És una novel·la històrica, negra, policial, detectivesca? No és gaire important. Potser ho és tot a la vegada, com moltes bones novel·les d'ara mateix. Allò que marca la lectura és que t'atrapa, que vols saber-ne més, que en tot moment et creus les aventures d'en Pere Rosich.

Mircea Cartarescu

Per què ens estimem les dones

Leonard Muntaner, Palma, 2016.

De vegades, només de vegades, un llibre et torna a aquella idea primigènica que, un dia llunyà, vas tenir sobre la lectura. Les paraules són gràcils i et toquen el cor, transmeten sensacions i t'expliquen històries que tu mateix has viscut o que t'hauria agradat que així fos. No és fàcil, però; llegir també és una qüestió electiva. Triem allò que, segons les nostres sospites, ens fascinarà, però no sempre tenim la sort d'encertar.

És el pensament que he tingut al cap de poc de començar la lectura de *Per què ens estimem les dones*, del romanès Mircea Cartarescu. Poeta durant els primers anys, i més tard narrador de contes, d'assaigs, de textos breus que contenen l'essència poètica dels seus mons personals, ens fascina per diversos motius en aquest llibre que no és, ni de lluny, el darrer de la seva producció. Quin gran costum per a una tasca editorial buscar l'excel·lència i no la darrera obra escrita d'un autor!

Són contes, relats, memòries, poemes en prosa? Tant ens fa en realitat. Des de la primera pàgina que ens embolcalla amb paraules que saben i exploten al màxim el seu significat. Els temes, en aquest recull de textos, tenen molt a veure amb les dones, és cert, però sobretot amb les relacions humanes, amb els petits detalls d'una vida que, amb molta freqüència, esdevenen allò més important, el fil que has d'estirar per trobar-te amb tota la complexitat del cabdell.

Confesso que m'he tornat un fan incondicional de Cartarescu, que perseguiré els seus llibres en qualsevol idioma possible, que, en un món potser més ideal, pagaria la pena estudiar romanès per tenir l'oportunitat d'abraçar tots els matisos de la seva escriptura. També s'ha de dir, però, que el treball del traductor d'aquest volum és extraordinari. En Xavier Montoliu ha sabut copsar la prosa enlluernadora de l'autor, encertar en els girs, en la dolçor que a través del text ens presenta fascinations terribles, com si la tristesa tingués una manera de narrar-se que, finalment, la convertís en aquell aspecte de nosaltres mateixos que necessitem conèixer.

Per què ens estimem les dones està construït amb petites meravelles, però deixeu-me destacar textos com «El dimoni de paper», del qual s'ha de començar dient que és un clàssic i

després omplir-nos la boca de delit i assegurar que és un dels contes més bells que hem tingut ocasió de llegir.

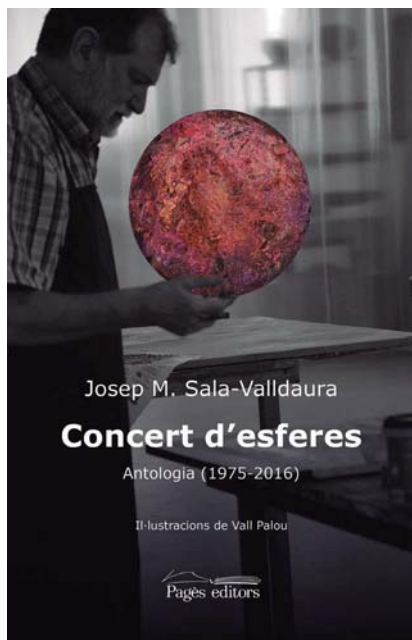
Si com a lectors us agraden les experiències fortes, no podeu deixar de banda aquest llibre que obre la col·lecció «Artificium» de Lleonard Muntaner editor. Un començament sublim.

Josep M. Sala-Valldaura
Concert d'esferes – Antologia
(1975-2016)

Pagès editors, Lleida, 2016.

Va haver-hi un temps en què em resultava prioritari que els llibres de poesia s'articulessin a partir d'una temàtica o que tinguessin l'ambició de la totalitat, del conjunt de poemes que persegueix una impressió global. Amb el temps, però, m'he tornat molt més fragmentari i he après a estimar llibres que són tan sols un recull de textos, cada un dels quals potser no té cap intenció més enllà d'esdevenir un bon poema.

Aquest és, també, el cas de les antologies. Per un costat ens sembla

que perdem context, però d'altra banda assistim a una tria molt especial, en molts casos feta pel mateix autor o amb la seva col·laboració. Una antologia és un punt de partida ideal per enfrontar-se a l'obra d'un poeta. I en el llibre que ens ocupa, *Concert d'esferes*, ens trobem davant d'una proposta molt ben construïda, un recorregut intens i

vibrant, res estrany si pensem en la capacitat assagística i crítica de Sala-Valldaura.

Partint de dos textos com «Creences, idees, desitjos» i «Ars poética», on se'ns suggereixen alguns conceptes clau per enfrontar-nos a la seva poesia, alguns tan ben concebuts com aquest: «La paraula poètica revela la fotografia de l'ocult: el secret velat és revelat veladament», l'autor comença a construir una antologia que, pel que hem pogut esbrinar, funciona també magistralment com a llibre unitari. Hi ha una consciència profunda del que desitja el poeta, dels temes que l'arrossegueu fins al moll de l'os: «La poesia diu el que ha callat. Diu el que revela. Al llindar del misteri, de la por...»

Com a lectors de la poesia de Sala-Valldaura només podem celebrar aquesta tria. La seva poètica és un pont lluminós que parteix de la tradició i connecta amb les generacions posteriors a la seva. A més que hi ha una bona sorpresa en aquest volum: les il·lustracions tan ben trobades d'en Vall Palou, tan properes a l'estètica literària de l'autor. Color i vida, profunditat i esperança. Un gran recull!

NOVETAT

LA FIDELITAT A LA TERRA
MEDITACIONS SOBRE EL LLIBRE DE LA BÍBLIA ECLESIASTÈS - QOHELET
TEODOR SUAU

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

LA FIDELITAT A LA TERRA
MEDITACIONS SOBRE EL LLIBRE DE LA BÍBLIA ECLESIASTÈS - QOHELET
TEODOR SUAU

Aquest petit volum ha nascut de l'interès que la lectura de Qohelet ha despertat des de sempre en el seu autor. Ple de sentit de l'humor, cerca una dignitat possible per a la persona humana, que ell sap tan fràgil, tan trencadissa, però dotada d'una particularitat que l'assembla a Déu: estimar i pensar.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausiàs Marc, 92-98 - comanda@pamsa.cat - www.pamsa.cat